

ינואר 2015

שלום רב,

הנדון: בחירות 2015 – העסקה קבלנית – טיפול במצע בהסכם הקואליציוני ובתקציב + בקשה לפגישה

1. אנו, הקואליציה הארצית להעסקה ישירה, פונים אליכם לקראת בחירות 2015, **לבקשכם לטפל בנושא החשוב של עובדי קבלן**, כדי להבטיח זכויותיהם של עובדים אלה ולפעול למעבר של העסקה ישירה שלהם במגזר הציבורי ובכלל. אנו קוראים לכם לכלול הנושא במצע המפלגה, בהסכם הקואליציוני ואף בתקציב, הצפויים כולם בחודשים הקרובים.
2. **כן נבקש להיפגש עימכם** כדי להציג בפניכם את הבעיה של עובדי הקבלן, את הפתרונות הנדרשים לטיפול בתופעה הקשה, ואת המתווה שהוכן על ידינו לצמצום ההעסקה הקבלנית במגזר הציבורי.
3. הקואליציה הארצית להעסקה ישירה, המונה שורה ארוכה של ארגונים, מומחים ופעילים, פועלת לצמצום היקף ההעסקה העקיפה ומעבר להעסקה ישירה, בראש ובראשונה במגזר הציבורי מתוך היכרות מעמיקה עם פגמיה ונזקיה החמורים של ההעסקה הקבלנית, הן לציבור עובדי הקבלן ההולך וגדל והן לציבור הכללי של מקבלי השירות הציבורי.
4. **רקע – עובדי קבלן וזכויותיהם**: העסקה קבלנית במגזר הציבורי התבססה כתגובה לקשיחות ביחסי העסקה ולצורך בעמידה בשיאי תקינה, בגלל הרצון של מעסיקים להימנע מיחסי עובד מעביד ומניהול עובדים, בגלל הצורך ב"גמישות ניהולית" ומתוך הרצון לשיפור השירות. **מהלך זה התעלם מהפגיעה המוכחת שצורת העסקה זו גורמת לשירות אותו מספקים העובדים ולצרכי העובדים עצמם – חשיבותו של בטחון תעסוקתי ושכר חוקי והוגן.**
5. העסקה קבלנית כשלעצמה מתקיימת גם בארצות אחרות ב-OECD, אך בישראל היא מתקיימת בהיקף נרחב ביותר. לפי הנתונים הקיימים, מועסקים כיום בהעסקה קבלנית 15,000 מורים, 6,000 עובדים סוציאליים, כ-15,000 סייעות במערכת החינוך, 250 אחיות בריאות התלמיד, 83,500 מטפלות ישראליות ומהגרות עבודה בשירותי הסיעוד, 85,600 עובדי נקיון ו-42,800 שומרים ומאבטחים.
6. בהעדר נתונים מלאים, ההערכות המקובלות הן, כי בפועל קיימים עוד כ-160,000 מועסקים בצורה קבלנית (כעובדי סמך, מצילים, פסיכולוגים, מרצים, עובדי מחשוב, מתכנתים ומדריכים) ברשויות המקומיות, על ידי מפעילי שירותים שונים ועל ידי משרדי הממשלה. **סך כל הנתונים תואם את נתוני הלמ"ס, לפיהם מועסקים בישראל בהעסקה קבלנית 408,600 עובדים במגזר הציבורי, שהם 38% מכלל המועסקים במגזר זה.**

7. ההעסקה הקבלנית מאופיינת בדרדור השירותים הציבוריים, וכצורה ספציפית של הפקרה וחילוץ עבודה בתנאי שכר ותנאי העסקה נמוכים. ההעסקה הקבלנית בישראל תורמת להרחבת מימדי העוני, ומקבעת את מעמדם של למעלה משליש המועסקים, בעיקר אלו הנמנים על הקבוצות המוחלשות במשק, כ"עובדים עניים".

8. **מתווה העסקה ישירה כפתרון לבעיה:** כפתרון לבעיה הקשה של העסקה קבלנית, הוכן ע"י הקואליציה הארצית להעסקה ישירה **מתווה לצמצום העסקה קבלנית**, אשר לקחו חלק בהכנתו מומחים רבים בתחום זכויות אדם, זכויות עובדים, וכן התארגנויות רבות ומגוונות של עובדי קבלן, שמטרתו לטפל בתופעה החמורה והפוגענית הזאת. את המתווה המפורט והמלא שהוכן ע"י הקואליציה ניתן לראות כאן: [מתווה העסקה ישירה](#)

9. המתווה המוצע ע"י הקואליציה הארצית להעסקה ישירה, מציע לצמצם את ההעסקה הקבלנית בשירותים הציבוריים כאמצעי לצמצום העוני וכאמצעי לחיזוק הביטחון התעסוקתי, תחושת השייכות והסולידריות החברתית גם בקרב האוכלוסיות שנפגעו מהשינויים במדיניות הציבורית בשנים האחרונות, וכן כאמצעי לשיפור השירות לאזרח במגזר הציבורי.

10. המתווה כולל ארבעה חלקים שעוסקים: (1) באיסוף מידע על התופעה; (2) פיילוט מעבר להעסקה ישירה; (3) טיפול ביתר העובדים במהלך הפיילוט; (4) תכנון פעימות נוספות לסיום הפיילוט. רצ"ב [תקציר המתווה כנספח למכתבנו זה.](#)

11. **לסיכום, אנו מבקשים להיפגש עימכם כדי להציג בפניכם את המתווה האמור של הקואליציה להעסקה ישירה, שיש בו כדי להוות טיפול הגון וראוי במצוקה הקשה של עובדי קבלן, וכדי להביא לסיום של ההעסקה הפוגענית, להגנה על זכויותיהם של העובדים ולצמצום פערים והגדלת השוויון. וכן, כדי לשתף אתכם בניסיון ובידע הרב המצוי בידינו בסוגיה זו.**

12. **כן נבקשכם לטפל בסוגיה חשובה זו במצע המפלגה, וכן בהסכם הקואליציוני ובתקציב המדינה הצפויים בחודשים הקרובים.**

בכבוד רב,

השותפים בקואליציה להעסקה ישירה: אגודת הסטודנטים אוניברסיטת בן גוריון | אגודת הסטודנטים האוניברסיטה העברית | אגודת הסטודנטיות והסטודנטים סמינר הקיבוצים | אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א | אגודת הסטודנטים של המכללה לחינוך גופני ולספורט ע"ש זינמן במכון וינגייט | איתך-מעכי - משפטניות למען צדק חברתי | ארגון המרצים מן החוץ במכללות | ארגון הסגל האקדמי הזוטר באוניברסיטת תל אביב | ארגון הסגל האקדמי הבכיר של אוניברסיטת תל אביב | הפורום המתאם של ארגוני הסגל האקדמי הזוטר | ארגון הורים למערכת החינוך בירושלים | ארגון העובדים מען | האגודה לזכויות האזרח | המטה להעסקה הוגנת של מורים ומורות | המשמר החברתי | הקול העולה | אנו (השדרה-עורו-אגינדה) | התאחדות הסטודנטים הארצית | טבקה - משפט וצדק לעולי אתיופיה | כוח לעובדים - ארגון עובדים דמוקרטי | כנסת פתוחה | עוסי"ם שינוי - סטודנטים למען עתיד העבודה הסוציאלית ושירותי הרווחה בישראל | עמותת מורשתנו - הצהרה דמוקרטית | עתידנו | צ"ח - סטודנטים למען צדק חברתי צנטוריון | עיר לכולנו | קו לעובד | שדולת הנשים בישראל | שתי"ל | תבל בצדק | הנהגות של עובדות ועובדי קבלן: איגוד עובדי חסות הנוער, איגוד מורות הלה, מורות מוסדות חינוך, סינף עובדי קרן קרב, איגוד היועצות הארצי במרכז השלטון המקומי בישראל ועובדות הניקיון באוניברסיטת בן גוריון | פעילים ופעילות חברתיים

נספח - מתווה להעסקה ישירה של עובדי קבלן – תקציר

המתווה כולל ארבעה חלקים, אשר מובאים להלן בתמצית. הפרטים מפורטים בהרחבה במתווה המלא
([מתווה העסקה ישירה](#)):

א. **איסוף מידע מפורט לגבי העסקה ישירה במגזר הציבורי**: כל גוף ציבורי, משרד ממשלתי, רשות מקומית, תאגיד סטטוטורי וכיוצ"ב יידרש למסור דיווח רבעוני על היקפי ההעסקה הקבלנית המופעלת מתקציביו. הדיווח יועבר לממונה על השכר באוצר. באופן זה ניתן יהיה לעקוב אחרי מספר המועסקים, עלות העסקתם, תנאי ההעסקה שלהם וכו'. והכל בהשוואה לעובדים המועסקים באופן ישיר ע"י אותו הגוף.

ב. **פיילוט מעבר להעסקה ישירה**: מאחר ששיעור המועסקים בהעסקה עקיפה בגופים ציבוריים גבוה ומשתנה, מוצע במתווה לקיים פיילוט. במסגרת הפיילוט מוצע להתחיל במעבר להעסקה בגופים המקיימים אחד או יותר מהקריטריונים הבאים, הכל כמודגם במתווה המלא:

1) מקום שבו השר ו/או המנכל התבטאו בקשר עם נכונותם לעבור להעסקה ישירה;

2) מקום בו קיים פער קטן בלבד בשכר ובתנאים בין העובדים המועסקים ישירות לבין העובדים המועסקים בהעסקה קבלנית;

3) מקום בו כבר יש הסכמה בין האוצר להסתדרות;

4) מקום בו כבר הוכח שההעסקה הישירה זולה ו/או נכונה יותר לאספקת השירות.

ג. **שלב ביניים – טיפול בעובדי קבלן בזמן הפיילוט**: בשלב הפיילוט, יינקטו צעדים משלימים על מנת למזער את הפגיעה בעובדי הקבלן אשר אינם חלק מהפיילוט האמור. בין השאר, ישופרו תנאי השכר שלהם, תצומצם העסקה לפי שעות, העובדים יפוצו על דמי חגים, העדר רצף תעסוקתי, ותינתן תוספת מיוחדת לשכר הבסיס בשעור 5%. בנוסף, עובדים חדשים יקלטו במתכונת של העסקה ישירה בלבד.

ד. **תכנון הפעילות הבאות שלאחר ביצוע הפיילוט**: לאחר ביצוע הפיילוט והערכה לגביו (ובהנחה שהערכה תהיה חיובית בהילקח בחשבון כל המטרות הכלכליות והחברתיות), יוחלט על פעימות נוספות שיבוצעו באופן הדרגתי, כאשר מדי שנה יוחזרו להעסקה ישירה כ- 15% מהעובדים, על בסיס העקרונות הבאים:

1) גופים ציבוריים יעסיקו ככלל בדרך של העסקה ישירה ויקלטו את המועסקים כיום בדרך עקיפה כעובדים מן המניין, אלא אם יש סיבות מוגדרות ומנומקות להימנע מכך, וזאת תוך שמירת הוותק והזכויות;

2) הממשלה תאפשר העסקה באמצעות קבלנים אך ורק במקרים חריגים שיוגדרו מראש. החריגים יוגבלו לעבודה או שירות חד פעמיים, או שמצריכים מומחיות מיוחדת שבלתי סביר באופן קיצוני מן הגוף הציבורי להעמידה בעצמו.